

A healthcare worker, likely a nurse, is shown from the chest up. They are wearing a blue hijab, a blue face shield, a purple surgical mask, and a clear plastic apron over blue scrubs. A name tag is visible on the left side of the chest. The background is a plain, light-colored wall.

Charlotte Bredal, Kasper Manniche og Amalie Dam-Hansen

I Corona Frontlinjen

Erfaringer fra medarbejderne i ældreplejen – Danmark

EUROPA

FOA

Kommunal.

arenaidé

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

EUROPA

Europa behøver sociale demokratier!

Hvorfor behøver vi egentlig Europa? Kan vi overfor de europæiske borgere, fremvise de muligheder, der ligger i social politik og et stærkt socialt demokratisk Europa? Dette er formålet med det nye projekt fra Friedrich – Ebert-Stiftung "Politik til Europa". Det viser, at europæisk integration kan skabes på en demokratisk, økonomisk og social balanceret måde og med en pålidelig udenrigs politik.

De følgende problemer vil være særlig vigtige:

- Et demokratisk Europa
- Social- og økologisk forandring
- Europæisk økonomi- og social politik
- Europæisk udenrigs- og sikkerheds politik

Vi fokuserer på disse problemer i vores arrangementer og publikationer. Vi giver inspiration og tilbyder vejledning til politiske beslutningstagere og fagforeninger. Vores mål er at fremme debatten om Europas fremtid og udvikle særlige forslag der kan være med til at forme centrale politiske områder. Med denne serie af publikationer, ønsker vi at engagere dig i debatten om Europæisk politik!

Om denne rapport

Den danske rapport undersøger, hvordan COVID-19-pandemien har påvirket ældreplejen i Danmark. Og ser nærmere på, hvordan vi i FOA har reageret. Dansk ældrepleje står over for en lang række problemer, f.eks. arbejdspress, mangel på personale mm. Hvis man sammenligner med mange andre lande, er antallet af dødsfald blandt ældre i Danmark lavt. Ikke desto mindre, kunne man i marts 2021 ulykkeligtvis konstatere 923 dødsfald blandt ældre på danske plejecentre. De vigtigste opgaver for FOA har været at yde øjeblikkelig vejledning og støtte til medlemmer, afdelinger og tillidsvalgte, og dermed bl.a. hjælpe dem med at forstå de konstant ændrede retningslinjer. Dertil har det ligeledes været en vigtig opgave for FOA at forhandle med arbejdsgivere og regeringen, blandt andet for at søge at sikre tilstrækkelige personlige værnemidler på arbejdspladserne.

Om forfatterne

Charlotte Bredal, chefkonsulent, arbejdsmiljø, FOA

Kasper Manniche, cheføkonom, FOA

Amalie Dam-Hansen, konsulent, sundhedspolitik, FOA

Partner organisationer

Arena Idé er en Stockholm-baseret uafhængig progressiv tænketank, finansieret af den svenske fagbevægelse.
www.arenaide.se

Kommunal er Sveriges største kommunale fagforening med mere end 500.000 medlemmer. www.kommunal.se

FOA er en fagforening med 175.000 medlemmer og 38 lokalafdelinger fordelt i hele Danmark. Deres medlemmer inkluderer social- og sundhedshjælpere, social- og sundhedsassistenter, plejepersonale, rengøringspersonale og pædagogiske assistenter mfl.

Ansvarlig for denne publikation inden for FES

Dr. Philipp Fink, Direktør, FES Nordic Countries

Josefin Fürst, Policy officer, FES Nordic Countries

INDLEDNING

Dansk ældrepleje står over for en række problemer, f.eks. arbejdspress og mangel på personale. I 2030 vil antallet af personer over 80 år stige med 160.000 og allerede i dag er der kommuner, der oplever store problemer med at rekruttere nye ansatte (Danmarks Statistik 2021).

Den 11. marts 2020 indførte den danske regering en national nedlukning, hvilket betød, at alle unødvendige aktiviteter og services ikke længere skulle udføres. Aktivitetscentre for ældre var midlertidigt lukkede, og kommuner reducerede deres niveau af hjælp i private hjem, bl.a. rengøringshjælp. Regeringen introducerede også restriktioner i forhold til besøg på plejecentre. Disse restriktioner var nødvendige for at reducere smitte, dog med det resultat, at de førte til ensomhed og dårligere mobilitet blandt nogle af de ældre.

Hvis man sammenligner antallet af dødsfald blandt ældre mennesker i Danmark med andre lande, afslører tallene, at regeringens strategi har reddet mange liv. Ikke desto mindre har der været 923 dødsfalds på danske plejehjem frem til marts 2021.

I den tidlige del af COVID-19-pandemien var der mangel på personlige værnemidler i Danmark, og Sundhedsstyrelsen besluttede at give hospitalerne højst prioritet i adgangen til værnemidler. Dette betød, at der var mangel på personlige værnemidler i ældreplejen, hvilket igen betød, at der blev gået på kompromis med arbejdsmiljøet og skabt en øget frygt for at blive smittet og for at sprede smitte.

Hovedopgaven for FOA var, som tidligere nævnt, at sikre hurtig støtte og hjælp til medlemmer, lokalafdelinger og tillidsvalgte og at tilbyde hjælp til at forstå de retningslinjer, som blev udstukket. Ligeledes har FOA forhandlet med arbejdsgivere og regeringen for at sikre tilstrækkelige værnemidler. FOA har også været med til at sikre, at arbejdsgiverne fulgte de gældende retningslinjer for ansatte, der var i risikogruppen (hjertesygdomme, astma etc.). (FOA 2020a).

ORGANISERING OG STRUKTUR AF ÆLDRESEKTOREN

Dansk ældrepleje er primært organiseret, drevet og finansieret af den offentlige sektor. De danske kommuner er ansvarlige for at tilbyde ældrepleje. Hvis man har brug for hjælp, skal ens behov vurderes af kommunen. Den hjælp som kommunerne skal tilbyde, er enten hjemmepleje (hjælp i egen bolig) eller på et plejecenter. Hvis man modtager hjemmepleje, har man som borger mulighed for at vælge mellem en privat eller en offentlig udbyder af hjemmepleje. Ligeegyldigt om man vælger en privat eller en offentlig udbyder, så er det stadig den offentlige sektor, som betaler for servicen.

Totalt bruges 45 milliarder kroner på ældrepleje i Danmark pr. år (se SCB 2020). Dette udgør omkring 8 procent af det samlede offentlige forbrug på velfærd. Plejecentre står for

ca. halvdelen af det samlede forbrug på ældrepleje, og hjemmepleje står for ca. 30 procent (de sidste 20 procent bruges på forebyggende foranstaltninger, hjælpemidler m.m.). 36 procent ud af de som modtager hjemmepleje har valgt en privat udbyder af hjemmepleje.

Dansk ældrepleje står over for en række forskellige problemer; medarbejderne oplever et stort arbejdspress og der er mangel på personale. I 2030 vil antallet af personer over 80 år stige med 160.000 personer og allerede i dag er der kommuner, der oplever store problemer med at rekruttere nye medarbejdere. Der er også problemer i forhold til at rekruttere uddannet personale. Problemet har aldrig været større.

I 2015 var andelen af ikke-uddannet personale på 14 procent. I 2020 var dette vokset til 21 procent. Dette er en meget negativ udvikling, der har konsekvenser for kvaliteten af ældreplejen.

SAMARBEJDE OM EN FORBEDRET ÆLDREPLEJE

For at styrke ældreplejen og finde nye løsninger i forhold til de store rekrutteringsproblemer, der er på området, satte FOA sig i spidsen for at afholde et topmøde om ældreplejen. Det resulterede i, at FOA, Sundhedsministeriet, KL og Ældresagen i efteråret 2020 afholdt et to dages topmøde, hvor fokus var at diskutere, hvordan ældreplejen kan gøres mere bæredygtig.

Ideen var at identificere de vigtigste udfordringer i ældreplejen. For eksempel: kvalitet i ældreplejen, rekruttering og kompetenceudvikling, professionel ledelse, kvalitet og tilsyn, pårørendesamarbejde og organisering af ældreplejen.

Efter topmødet har der været en offentlig høring, hvor alle har kunnet komme med forslag og ideer (Sundhedsministeriet 2020). Arrangørerne af topmødet arbejder nu med at udarbejde de mange ideer til konkrete forslag. Der vil blive afholdt et nyt topmøde i anden halvår af 2021.

ARBEJDSBETINGELSER I ÆLDREPLEJEN

PERSONLIGE VÆRNEMIDLER (PPE)

I forbindelse med COVID-19-pandemien har der været en mangel på personlige værnemidler (PPE) i Danmark, og Sundhedsstyrelsen besluttede at give højst prioritet af værnemidler til hospitalerne. Dette betød, at der var mangel på værnemidler i ældresektoren, og dermed blev der gået på kompromis med arbejdsmiljøet, hvilket skabte en øget frygt for smitte og spredning af smitte.

”Da statsministeren lukkede landet ned i marts, blev min arbejdsplads (som alle andre i kommunen) bedt om at aflevere alle værnemidler til en fælles fjernopbevaringsfacilitet. Derfor var der mangel på værnemidler på mange plejehjem.”

Social- og sundhedsassistent (FOA 2020)

“Det har været svært at få adgang til værnemidler, og jeg ved, at min leder har haft udfordringer med at skaffe dem. Retningslinjerne er blevet ændret mange gange. Trods alt har min leder været tilgængelig og klar igennem det hele.”

Social- og sundhedsassistent (FOA, 2020)

FOA's medlemmer har generelt følt, at deres ledere har været klare i deres kommunikation omkring retningslinjerne. Der har dog været forvirring omkring retningslinjer for brug af værnemidler, når medarbejderne har arbejdet tæt på ældre mennesker uden symptomer på COVID-19. Frygten for spredning af smitte var lavere hos de medlemmer, som har følt sig godt klædt på i forhold til, hvordan arbejdet skulle udføres.

I forbindelse med den første bølge blev retningslinjerne i ældreplejen omkring værnemidler, hygiejne, test osv. ofte ændret, og det var en vanskelig opgave for os som forbund hele tiden at skulle holde os opdaterede på den nyeste viden, fordi vi ikke regelmæssigt blev informeret, når der skete ændringer. Dette vanskeliggjorde opgaven med at hjælpe medlemmer og lokalafdelinger i akutte og svære situationer i en ekstrem travl tid (mildt sagt). Hvilket vi jo helst ville, uden at bidrage til den øgede følelse af panik, der indimellem opstod. Arbejdsgiverne har ligeledes haft travlt, for stort set den eneste form for hjælp, som arbejdspladserne modtog i starten, kom fra myndighedernes hjemmesider med "Ofte stillede spørgsmål"- og fra en telefonisk hotline, som de danske sundhedsmyndigheder har stået for.

Arbejdstilsynet, som er ansvarlige for at sikre et godt arbejdsmiljø på de danske arbejdspladser, hjemsendte en stor del af deres medarbejdere under den første bølge, og genoptog først deres arbejde igen i august 2020.

COVID-19 RISIKOHÅNDTERING PÅ ARBEJDSPLADSEN OG FRYGTEN FOR SMITTE OG SMITTESPREDNING BLANDT FRONTMEDARBEJDERNE

Vi vidste fra tidligere epidemier, at frygten for selv at blive smittet eller for at sprede smitte mellem arbejde og familie påvirker sundhedspersonalets villighed til at arbejde. Vi fandt dog, at der var en mangel på viden om COVID-19 risikohåndtering, frygt for smitte og frygt for smittespredning blandt frontpersonale – særligt uden for hospitalssektoren.

For at få mere viden, lavede FOA en medlemsundersøgelse blandt medlemmerne i foråret 2020 om COVID-19 risikohåndtering på arbejdspladsen, frygt for smitte og frygt for smittespredning blandt frontpersonalet (FOA 2020b). 10.510 medlemmer besvarede det elektroniske spørgeskema. Svarene på spørgsmålene blev efterfølgende behandlet fortroligt.

I en forskningsartikel udarbejdet i samarbejde med Københavns Universitet sammenlignede vi COVID-19 risikohåndtering på arbejdspladsen, frygt for smitte og frygt for smittespredning blandt frontpersonalet inden for 5 arbejdsområ-

der: ældrepleje, hospital/rehabilitering, psykiatri, børnepasning og ambulanceservice. Vi undersøgte, hvorvidt gruppeforskelle i frygten for smitte og smittespredning kan forklares med forskelle i risikohåndtering. Vi undersøgte også sammenhængen mellem risikohåndtering og frygten for smitte og smittespredning blandt de ansatte i ældreplejen.

Blandt de 5 arbejdsområder fandt vi, at frygten for spredning af smitte var mest fremtrædende i ældreplejen (55 procent). Ikke alle forskelle i frygten for smitte og spredning indenfor de 5 arbejdsområder kunne forklares med baggrund i risikohåndtering. Blandt personalet i ældreplejen var selvrapporteret eksponering for smitte og manglende adgang til test forbundet med frygten for smitte og smittespredning. Ligeledes var mangel på adgang til værnemidler også stærkt medvirkende til frygten for smittespredning (Nabe-Nielsen et al. 2020).

“Det var en stor bekymring for mig, at jeg ikke vidste om jeg kunne smitte nogle af borgerne på plejehjemmet. Jeg besøgte ikke mine egne gamle forældre, fordi jeg var bange for at jeg muligvis kunne smitte dem. Jeg arbejder på et plejehjem, og jeg havde ikke nogen værnemidler til rådighed. Det var virkelig hårdt for mig.”

Medarbejder på et plejehjem (FOA-spørgeskema 2020)

Ovenstående viden er vigtig, fordi frygt og stress kan resultere i et dårligt mentalt helbred, og disse følelsesmæssige reaktioner er forbundet med medarbejdernes villighed til at arbejde under epidemier. Vi fandt i øvrigt også, at viden, kommunikation, og tillid var forbundet med frygten for smitte og smittespredning.

Vores resultater viser, hvor vigtigt det er, at COVID-19 risikohåndtering, også uden for hospitalssektoren, prioriteres som en del af den offentlige strategi for håndtering af den og fremtidige pandemier. Vi håber, at resultaterne af vores samarbejde med Københavns Universitet kan medvirke til en dialog mellem arbejdstagere og arbejdsgivere i Danmark omkring de udfordringer som ældreplejen står over for, og som der er brug for at adressere og forbedre i forhold til at kunne håndtere nuværende og fremtidige pandemier. (Nabe-Nielsen et al. 2020).

Resultaterne illustrerer nødvendigheden af at fokusere på såvel sundhedspersonale i hospitalssektoren som andre grupper af frontpersonale, eftersom frontpersonale uden for hospitalerne oplever lignende udfordringer i forhold til at kunne beskytte sig selv, deres familier og deres borgere fra smitte. Involveringen af os som fagforbund i forskningsarbejdet forbedrer mulighederne for at kommunikere resultaterne af undersøgelsen direkte ud til dem, der skal bruge resultaterne i praksis. FOA indgik også i forsknings samarbejdet for at styrke fokus på arbejdsmiljøet i relation til COVID-19.

“RETTE KOMPETENCER TIL RETTE OPGAVER”

FOA har endvidere samarbejdet med Det Nationale forsknings- og analysecenter for Velfærd (VIVE) omkring projektet "Hvad kan vi lære af Covid-19 på det kommunale

sundheds- og ældreområde” Målet med dette projekt er at finde ud af, hvad vi har lært af COVID-19 i sundheds- og ældresektoren. Den afsluttende rapport udkom i juni 2021.

Vi håber, at samarbejdet vil hjælpe til med, at vi bliver bedre til at anvende de positive erfaringer, der også har været i forbindelse med epidemien. F.eks. har nogle af vores medlemmer oplevet bedre ledelse og kommunikation og samarbejde med kollegaer. Der har været større klarhed om, hvad de vigtigste opgaver var, og FOAs medlemmer har oplevet større anerkendelse for deres faglige bidrag.

”Vi har ændret den måde vi arbejder på, og det har faktisk gjort vores fælles arbejdsdag bedre, så det har virkelig åbnet vores øjne i forhold til at gøre tingene på en anden måde. På den måde kan vi fortsætte med at arbejde på en anderledes måde, når epidemien er over. Måske vil der komme noget godt ud af denne uheldige situation – måske kan vi blive mere frie i den måde vi arbejder på.”

Social- og sundhedsassistent (FOA 2020)

ORGANISERING, UDDANNELSE OG LØN

FOA er det primære fagforbund i Danmark, når det gælder organisering af medarbejdere i ældresektoren. Organiseringsgraden blandt social- og sundhedspersonale (alle potentielle FOA-medlemmer) i kommuner er på 71 procent. Blandt de faglærte (social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter) er organiseringsgraden i kommunerne i mellem henholdsvis 79 % og 85% for de to stillingskategorier (FOA 2019, baseret på medlemsdata og data fra Kommunernes- og Regionernes løndatakontor).

FOA organiserer primært to grupper af medarbejdere som arbejder inden for ældreplejen: social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter.

For social- og sundhedshjælpere gælder, at de har taget en uddannelse af to år og to måneders varighed. For social- og sundhedsassistenter gælder, at de har uddannet sig i tre år og ti måneder. Deres månedsløn ligger i gennemsnit på 31.000 DKR.

ÆLDREPLEJE OG CORONAVIRUS

LOCKDOWN, SERVICEYDELSER OG BESØG PÅ PLEJEHJEM

Den 11. marts, 2020 indførte den danske regering en national nedlukning, hvilket betød at alle ikke-essentielle aktiviteter og services ikke længere skulle udføres. Dette kom naturligvis til at påvirke ældreplejen. Aktivitetscentre for ældre var midlertidigt lukkede, og kommuner reducerede deres niveau af hjælp i private hjem, bl.a. rengøringshjælp. Regeringen introducerede også restriktioner i forhold til besøg på plejecentre. Disse restriktioner var nødvendige for at reducere spredning af virus, men for nogle ældre før-

te dette til ensomhed og dårligere mobilitet. Hvis man sammenligner antallet af dødsfald blandt ældre mennesker i Danmark med andre lande, afslører tallene, at regeringens strategi har reddet mange liv.

Det tog et stykke tid, før regeringen offentliggjorde retningslinjer for, hvordan man bedst beskyttede de ældre. De første retningslinjer blev offentliggjort 12. marts 2020, men disse var uklare, eksempelvis i forhold til hvornår der skulle benyttes værnemidler. Man kunne have undgået stor bekymring blandt de ældre og deres pårørende, hvis retningslinjerne havde været klare og tilgængelige på et tidligere tidspunkt. På trods af dette, så har FOAs medlemmer ydet en kæmpe indsats, og fået det bedste ud af situationen. Herunder er et eksempel fra FOAs medlemsundersøgelse fra 2020, som beskriver, hvordan plejepersonale forsøgte at kompensere for de problemer restriktionerne medførte.

”Jeg oplevede en stigende lyst til at give borgerne flere gode oplevelser. Det kunne være små gåture, sang, gymnastik. Det blev næsten en konkurrence. Hvordan kan vi gøre den lille forskel? Det gør også kollegaerne glade, når de føler at de gør en forskel i en hård tid.”
Social- og sundhedshjælper

FOA 2020

DØDELIGHED I ÆLDREPLEJEN

I Danmarks 98 kommuner er der omkring 930 plejehjem for ældre. Disse huser 40.000 beboere (Statens Serum Institut 2021). Heri indgår ikke ældre mennesker, som bor i eget hjem i forlængelse af et plejehjem. Danmark har haft 923 dødsfald på plejehjem. Der har været tilfælde af smitte med COVID-19 på 398 plejehjem. Der er blevet udført 35.093 tests blandt beboere på plejehjem. I alt har der været 2.395 dødsfald grundet COVID-19 i og 3.691 registrerede COVID-19 smittede i Danmark pr. marts 2021 (Statens Serum Institut 2021).

FAGFORENINGS PERSPEKTIV

For FOA har den vigtigste opgave gennem pandemien været at sikre tilstrækkelig adgang til værnemidler på arbejdspladserne, og at forstå, kommunikere og påvirke de retningslinjer som blev udstukket, så de var klare og med til at beskytte både de ældre og personalet. Vi har også haft til opgave at sikre, at arbejdsgiverne fulgte de til hver tid gældende retningslinjer. Ikke mindst i forhold til de medlemmer som tilhørte en risikogruppe (hjerteproblemer, astma osv.). Formålet var blandt andet at sikre, at disse medlemmer blev sikret fuld løn og ikke blev afskediget.

En stor udfordring har været, og er stadig, at retningslinjerne ændres i højt tempo både i forhold til virus, men også i forhold til hygiejne. For eksempel er retningslinjer omkring håndteringen af COVID-19 i sundhedssektoren blevet ændret 21 gange og retningslinjer omkring værnemidler 4 gange (Sundhedsstyrelsen 2021; Sundheds- og Ældreministeriet 2020b).

Gennem vedvarende pres på regeringen og arbejdsgiverne gennem forhandlinger, og gennem et kollektivt pres fra FOA i samarbejde med andre fagforeninger og andre interesseorganisationer har vi hjulpet med at sikre:

- Skarpere og mere klare retningslinjer omkring hvornår værnemidler skal anvendes
- En regeringsplan for at sikre de medarbejdere, som er i risikogrupperne eller som er blevet smittet
- At COVID-19 behandles som en arbejdsskade i sundhedssektoren
- Et regeringsudvalg, som skal sikre værnemidler og testkapacitet
- En trepartsaftale om ældrepleje (Sundheds- og Ældreministeriet 2020a)
- Flere ressourcer til hygiejne og rengøring
- At studerende var fritaget fra normalt dyre fagforeningskontingenter, hvis de frivilligt deltog i nødberedskabsaktiviteter. Normalvis er studerende i Danmark ikke berettiget til at betale fuldt fagforeningskontingent, men hvis studerende deltog i nødberedskabsaktiviteter, skulle de betale højere pension og fuldt kontingent. Danske fagforeninger lavede en aftale med Beskæftigelsesministeriet om at afskaffe dette.
- At Arbejdstilsynet genoptog arbejdet i august 2020 med at kontrollere arbejdsmiljøet på danske arbejdspladser.
- En trepartsaftale om en teststrategi
- Klare retningslinjer for besøg på plejehjem. Da plejehjemmene igen begyndte at tillade besøg fra pårørende, arbejdede vi for at sikre klare retningslinjer og tilstrækkelige personaleresourcer (FOA 2020a)

KONKLUSION

Den danske nedlukning i foråret 2020, og de efterfølgende restriktioner reddede mange ældres liv. Dog har vi desværre oplevet 923 dødsfald på plejehjem (marts 2021). Sundhedsmyndighederne reagerede hurtigt og introducerede infektionshygiejniske retningslinjer, men de indeholdt ikke klare retningslinjer for arbejdsmiljøet.

Gennem en pandemi er der brug for et stærkt fokus på arbejdsmiljøet. Biologiske, psykosociale og ergonomiske belastninger er udbredt. F.eks. frygten for at blive smittet eller sprede smitte til andre, øget tidspres, øget arbejdsbyrde og utryghed.

Det er naturligvis vigtigt, at der er god adgang til test og værnemidler, og det er vigtigt, at myndigheder og lokale ledere sikrer, at deres medarbejdere i ældresektoren er vel-

beskyttede og ved, hvordan de skal beskytte de borgere, som de har ansvar for at hjælpe.

Det er desuden afgørende at sikre, at Arbejdstilsynet er involveret i udarbejdelsen af nationale retningslinjer for, hvordan man beskytter mennesker imod virus og sygdom. Arbejdstilsynet skal også sikre, at arbejdsgivere træffer foranstaltninger, der tilstrækkelig sikrer medarbejderne imod smitte.

Andre vigtige redskaber omfatter klare retningslinjer, risikovurderinger og risikohåndtering på arbejdspladsniveau. Solid overvågning er nødvendigt for at sikre overholdelse af retningslinjer samt evnen til at garantere risikohåndtering på alle niveauer. Vigtige redskaber inkluderer kønsopdelte og erhvervsmæssige data om smitte, sygelighed og dødelighed.

Der er nødvendigt, at sundhedsmyndighederne og Arbejdstilsynet prioriterer en tæt kontakt til de fagforbund, der organiserer nøglemedarbejdere i Corona frontlinjen. Det er fagforeningerne, der kan skabe forbindelse mellem arbejdspladser og myndigheder. Vi kan henlede opmærksomheden på udfordringer og problemer, der er med til at forhindre, at nøglemedarbejdere udfører deres arbejde på sikker vis. Vi hjælper også med at kommunikere officielle retningslinjer ud, så de bliver forståelige for arbejdspladserne.

Er der brug for yderligere inspiration, vil vi atter henlede opmærksomheden på vores forskningsartikel om COVID-19 risikohåndtering på arbejdspladserne, frygten for smitte og smittespredning blandt frontpersonale, som vi i FOA har lavet i samarbejde med Københavns Universitet. Dette arbejde har været med til at understrege, at COVID-19 risikohåndtering, også udenfor hospitalssektoren, bør prioriteres som en del af den offentlige strategi for håndtering af såvel denne som fremtidige pandemier.

Sluttelig finder vi også, at det er vigtigt at fremhæve de positive erfaringer. For eksempel har mange af FOAs medlemmer oplevet bedre ledelse og bedre kommunikation og samarbejde mellem kollegaer gennem pandemien. Flere af medlemmerne har oplevet, at deres kerneopgaven har været klarere, og de har oplevet større anerkendelse for deres faglighed og deres arbejde.

REFERENCES

Danmarks Statistik (2021): 59 pct. flere over 80 år i 2030, <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=30674> (23.3.2021).

FOA (2020a): Hjælper – også når der er corona. 9 solide sejre, <https://www.foa.dk/forbund/temaer/a-i/corona-virus/foas-indsatser-under-pandemi> (16.3.2021).

FOA (2020b): Værnemidler, test og retningslinjer i forbindelse med covid-19 epidemien, <https://www.foa.dk/forbund/presse/rapporter-undersogelser/medlemmer/2020> (16.3.2021).

FOA (2020c): Historiske problemer med at skaffe uddannet personale: Hver femte ansatte i ældreplejen er ikke-uddannet, <https://www.foa.dk/forbund/presse/seneste-pressemeddelelser/global/news/pressemeddelelser/2020/november/hver-femte-ansatte-i-aeldreplejen-er-ikke-uddannet> (30.11.2020).

Nabe-Nielsen, Kirsten; Juul Nilsson, Charlotte; Juul-Madsen, Maria; Bredal, Charlotte; Preisler Hansen, Lars Ole; Hansen, Åse Marie (2021): COVID-19 risk management at the workplace, fear of infection and fear of transmission of infection among frontline employees, in: Occupational & Environmental Medicine, 78, pp. 248–254, <https://oem.bmj.com/content/oemed/78/4/248.full.pdf> (30.11.2020).

Statens Serum Institut (2020): Ugentlige opgørelser med overvagningsdata, <https://covid19.ssi.dk/overvagningsdata/ugentlige-opgorelser-med-overvaagningsdata> (16.3.2021).

Statistikbanken (SCB) 2020: OFF26: Offentlig forvaltning og service, forbrugsudgift, <https://statistikbanken.dk/OFF26> (21.3.2020).

Sundhedsministeriet (2020): Ældretopmødet 2020, <https://sum.dk/temaer/aeldretopmoedet-2020> (30.11.2020).

Sundheds- og Ældreministeriet (2020a): Bred aftale om hjælp til ældre under coronakrisen, <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/bred-aftale-om-hjaelp-til-aeldre-under-coronakrisen/> (30.11.2020).

Sundheds- og Ældreministeriet (2020b): Bekendtgørelse om krav om mundbind m.v. i sundheds- og ældresektoren samt på visse dele af socialområdet i forbindelse med håndtering af covid-19, <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/1533> (30.11.2020).

Sundhedsstyrelsen (2021): Sundheds-og ældresektoren samt indsatser til socialt udsatte, <https://www.sst.dk/da/corona/Sundheds-og-aeldresektoren/Retningslinjer-og-materialer> (16.03.2021).

Friedrich-Ebert-Stiftung

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) er den ældste politiske fond i Tyskland, med en rig tradition som kan dateres tilbage til dens grundlæggelse i 1925. I dag er stiftelsen fortsat loyal mod eftermælet fra dens navnebror og arbejder for kerne ideer og værdier, der kendetegner et socialt demokrati, retfærdighed og solidaritet. Den har en tæt sammenhæng til et socialt demokrati og frie fagforbund.

FES arbejder særligt for at fremme socialt demokrati gennem.

- politisk uddannelsesarbejde for at styrke civilsamfundet;
- tænketanke;
- internationalt samarbejde med vores netværk af internationale kontorer i mere end 100 lande;
- støtte til unge talentfulde personer;
- vedligeholdelse af den kollektive hukommelse om sociale demokratier via arkiver,
- biblioteker med videre.

IMPRINT

© FES Nordic Countries 2021
Dr. Philipp Fink

Friedrich-Ebert-Stiftung og dens partnerorganisationer, deler ikke nødvendigvis de holdninger der udtrykkes i denne publikation. Kommerciel brug af alt materiale publiceret af Friedrich-Ebert-Stiftung er ikke tilladt uden skriftlig tilladelse fra FES.

Coverbillede: Fredrik Sandin Carlson
Typesætning/layout: pertext, Berlin | www.pertext.de

EUROPA

COVID-19 har synliggjort en række samfundsmæssige problemer. Virussen ramte ældreplejen i mange lande særligt hårdt, hvilket førte til mange dødsfald og pressede frontpersonalet til det yderste. Pandemien har været medvirkende til at tydeliggøre de udfordringer, som er i ældreplejen, og som fagforbund over hele Europa har gjort opmærksom på og advaret imod i mange år. Usikre arbejdsforhold, underbemanding og underfinansiering har udfordret medarbejdernes evne til at beskytte de mest sårbare ældre under Corona pandemien.

Det er på høje tid at lytte.

Friedrich-Ebert-Stiftung har, på initiativ af det svenske fagforbund, Svensk Kommunal, og den svenske tænketank Arena Idé bestilt rapporter fra flere europæiske lande. Fælles for disse rapporter har været at fokusere på situationen for de, som har behov for pleje og for plejepersonalet. Rapporterne kaster lys over pandemiens indvirkning på ældreplejen og fremhæver de forhold, fagforbundene har kæmpet for at forbedre, så vi kan få en styrket ældrepleje.

Denne danske rapport kan findes på engelsk, sammen med rapporter fra 8 andre europæiske lande samt yderligere information om projektet på:

www.fes.de/on-the-corona-frontline